

U. Meni pa kaže, naj ti služim in strežem in pohlevno odnašam. Ako torej hočeš, da bodem jaz tebi v novem letu sluga ali posel, bodi ti meni varh, sej pravi poredni Marko, da je tovarš „à varijem — quasi custos alterius“ (cf. Glosar. Slav. 1792)!

Preljubo veselje, le tù si doma!

Te lepe pesmi smo se spominjali pri veseli svečanosti, ktera se je obhajala 24. grudna preteč. l. v ljubljanski čitavnici. To je bil vesel dan ne le obdarovanim otročičem, temuč tudi njih staršem in odgojnikom in vsem tistim, ki so pripomogli k temu blagemu delu, in sploh slehernemu, ki ima serce za ubogo ljudstvo.

Blaga Orlova družina v Ljubljani je zbudila misel, da bi se v spomin božjega deteta o Božiču ubogim otrokom obleka delila. Lepa v resnici kersanska misel, ker več ko je mesto, več revežev ima. Blagi gospodičini ste jele terkati na vrata in serca milih domoljubnih dobrotnikov; kdor pa terka in prosi, se mu odprè. Veliko blagih serc in pridnih rok je bilo precej pripravljenih za darove in dela. Darovali so pa v ta namen vsi stanovi, svetni in duhovni, sam milostljivi knez in škof so darovali lep dar in za njimi tudi nekteri drugi duhovni, celó iz Gorenškega so prišli lepi darovi v blagu in denarjih. Miloserčne gospé in gospodičine so se pa zbirale v adventnih večerih v čitavnici, so tam pridno šivale, pletle in pripravljale obleko, da je bilo veselje. Z druženo močjo se pa veliko doseže. Labko bi tukaj povedal od gospodičin, ki so same naredile 24 srajc, od čevljarskega mojstra, ki je dal čes 30 gld. vrednega blaga, od' dobrih rok, ki so otrokom pekle lepo pogačo, pa sej ni mogoče vseh imenovati, in bilo bi to od več, ker njih imena so zapisane v bukvah hvaležnosti. Kakor povsod, so bili tudi tukaj darovi manj premožnih ljudi in takih, ki so revščino sami občutili, naj številnejši, in ker je njih veliko, dasiravno včasih le nekaj dá, veliko skupaj pride, in se napravi lepo delo, in kdor je naj več dal, to le Bog vé.

Obdarovanih namenjenih pri začetku ni bilo veliko. Ker pa so otroci le prosili, dobri ljudje pa se niso naveličali dajati in delati, je bilo mogoče pripraviti daril za 70 otročičev. V sa-

boto so blage gospe Bleiweisova, Débevčeva, Orlova in Rudova in gospodičina Orlova kakor skerbne matere pripravljale vsakemu obdarovancu obleko tako previdno, da bi lastne matere ne bile bolj skerbne za svoje otroke.

V nedeljo 24. decembra so se obdarovanci zbrali ob enajstih v čitavnici. Bilo je med tem številom 40 dečkov, učencev c. k. normalne šole, mestne glavne šole pri sv. Jakopu in ternovske šole; naj več obdarovanih je bilo učencev iz mestne glavne šole, ker je več blagih dobrotnikov darove tej šoli namenilo in začemši od II. razreda spada tudi ternovska fara k tej šoli, tedaj je prav za res mestna šola, h kateri spadate bolj revni fari — in 30 učenk glavne šole pri č. č. gospeh Uršularicah. Tolikošno število otrok obdarovati s potrebno obleko od nog do glave, to ni kaj majhna reč, in bolj glasno priča od darežljivosti dobrotnikov, kakor vsaktere besede. Dvorana v čitavnici je bila vsa polna blagih dobrotnikov in dobrotnic ali sicer domoljubnega ljudstva. Gospod dr. Vončina nagovori s prijaznimi besedami zbrane otročice, jim stavi pred oči skerb, ki jo imajo dobri ljudje, da bi iz njih zrastle pošteni in dobri kristjani, jih opominja, da naj nikaar bolj premožnim ne zavidajo, ker je tudi božje dete — naš zveličar — bil reven. — Potem jim razdeli pripravljene darove — vsakemu butarco nove obleke. — Otroci grejo v stranske sobe, kjer oblečejo darovane oblačila, in pridejo novooblečeni nazaj v dvorano, kjer jih nagovori čitavničin predsednik gospod dr. Bleiweis. Slavn govornik najpred kaže lepi pomen vesele svečanosti, ki se ta dan obhaja v čitavnici, zahvaljuje se v preserčni besedi mnogopoštovani Orlovi družini, dalje vsem blagim dobrotnikom in dobrotnicam, kateri so svoje darove pokladali v omenjeni blagi namen, hvali gospé in gospodičine za njih skerb in marljivost, ter sklene z besedami zveličarjevimi: „Kar koli ste ubogim storili, to ste meni storili!“ — Potem govori gospod dr. Orel, kateri pravi, da je sicer njegova družina res nekaj storila, toda slava tega dneva se le spodobi vsem gospem in gospodičinam, vsem dobrotnikom in dobrotnicam, ker združena moč je to izversila.

Ali veselja ze otroke še ni bilo konca. Na mizah z belimi perti pogernjenih je čakalo otrok še nekaj za nameček. Častite gospé, ktere so jim obleko pripravile, podelile so vsakemu pogačo in jabelk. Otroci s štruco v rokah in s culico pod ramo zapusté dvorano. Učenci mestne glavne šole grédo

potem po mestu k sv. Jakopu v šolo, kjer odmolijo še kratko pa priserčno molitvico v zahvalo in za srečo svojim milim dobrotnikom.

Mi pa smo šli vsak sebi z mislijo:

Tukaj glej, Ljubljana bela,
Domoljubje kaj ti dela!
Iskra taka tam le klije,
Kjer serce za národ bije.

Novice.

Iz Pohorja se „Slovenec“ piše, kaj narodni učitelji v labodski vladikovini zahtevajo: 1) da se zboljša njih revni stan po okoliščinah; 2) da dobivajo svojo plačo iz kake denarnice; 3) da bi bilo učiteljsko pripravništvo bolj narodno in praktično; 4) da se v domačih početnicah uči samo v maternem jeziku; 5) da se sedanje potujčene knjige zaveržejo in nove zložijo, ali že obstoječe slovenske v vseh učilnicah po deželi vpeljejo. (Terkajmo in prosimo, dokler se nam ne odpre in ne dá! „Tov.“)

Iz goriške nadškofije. — Milo solnce sije po krajinah naše drage domovine, in razgreva serca, ki so bila že skoraj oterpnela; solnce rodoljubja, krasno sveti na Slovenijo in budi novo življenje tam, ker je pred vladala skoraj grobna tihota. — Visoko čast. nadškofijstvo je z razpisom mesca oktobra na vse šolske okr. ogledništva učiteljem slovenskih šol na Goriškem poslalo te le vprašanja, ktere naj odgovarjajo in do novega leta spisane v škofijstvo pošiljajo: 1) V čem je ljudska odgoja in podučevanje? Ali je to važno in potrebno? Kdo naj izobražuje ljudstvo? Ali je tudi cerkev za to, da izobražuje? Ali so šole potrebne? Ali ni že zadosti, če se v cerkvi podučuje? Ktere šole smemo imenovati resnično dobre? 2) Kako naj se otroci podučujejo, da se ob enem vadijo brati in pisati? Ali jih je treba tudi učiti gramatike? in ako bi tega ne bilo treba, kako naj se pa ravna, da otroci materni jezik zadosti omikano govoré in pišejo? 3) Kaj je otročji božji strah? Ali naj se otrokom zgodaj vtiska strah božji? Kako je treba ravnati, da se otroci s strahom božjim za vselej napolnijo? — S posebnim razpisom nas je v. č. okr. šolsko ogledništvo v Čerčihah za dan 14. novembra preteč. l. vabilo k šolski skupščini in opominjalo, da naj seboj prinesemo spisane odgovore. Zbralo se nas je ta dan 7 učiteljev, 2 g. g. kateheta in v. č. g. ajdovski fajmošter, slovenski domoljub. Pomenkovanje in pretresovanje vprašanj je bilo od vseh strani prav zanimivo; zapisnik za to, se vé da, je bil slovenski. Pomenkovali smo se 3 ure. Potem pa smo se po stari navadi poživil v farovžu. — Treba mi ni še omenjati, da nas je ta razpis prečast. nadškofijstva zelo razveselil. — Ljubi slovenski bratje! večkrat mislimo na svoj

imenitni poklic in rod, in ne modrnjmo s tistimi, ki nevedno govoré in zametvajo svoj rod — samega sebe! — Poslednjič pozdravljam še „Tovarševaga“ tovarša iz pod Ljubelja. Naj bi nam kmali kaj pisal!

Iz Postojne. Kar se iz Ljubljane piše zastran obdarovanja ubozih učencev in učenk, tudi pri nas v Postojni ni ostalo brez posneme. Iz raznih doneskov in daril se je napravila obleka in obutev za štirideset ubozih šolskih otrok, dvajset dečkov in dvajset deklic; na sveti večer, v prostorni šolski sobi, pod lepim in svitlim božičnim drevesom, in v pričo obilne množice malih in velikih gledavcev se je godilo obdarovanje ubozih otrok; zraven oblačila in obutve je dobil vsaki še lepo struco kruha za Božič in družih stvari za šolsko rabo. — Za našo obertniško deklisko šolo se zaloga časoma množi; nekteri dobrotniki so podelili državno odligacijo za 150 gl., tako da z darilom premile cesarice Marije Ane ima ta šola zdaj 500 gl. glavne naloge.

Iz Ljubljane. V Badenu pri Dunaji je 21. decembra preteč. l. umerl škof in dosluženi c. k. dvorni svetovavec preč. g. Andrej Mešutar, nekdanji ravnatelj v c. k. ljubljanski normalki.

— G. Andrej Marušič, vrednik verlega „Umnega Gospodarja“ v Gorici, ne bo letos tega lista nič več vredoval, in dokler tega vredništva kdo drugi ne prevzame, ne bo na svitlo „Umnega Gospodarja“.

— Ravno kar smo dobili: „Noč na blejskem jezeru“, besede A. Praprotnikove, za moški zbor, četerospev in bariton solo, postavil Anton Heidrih. V Pragi 1866. Na prodaj pri Giontinitu v Ljubljani. Gospod skladatelj kaže v tej pesmici, kako se je že jako izuril v lepoglasji.

Premembe v učiteljskem stanu.

V ljubljanski škofiji: G. Janez Cetelj, učitelj v Gradu v Bledu, je postavljen za izglednega učitelja. — Za trdno so postavljeni g. g. učitelji: Franc Fabijančič v Nevljah, — Anton Smerekar v Toplicah na Dolenskem, — Janez Poženel v Černem verhu.

Listnica. G. zagovorniku samoukov in serčnemu prijatelju ljudskih učiteljev: Vaš dopis nam je prav ljub, in bi ga tudi natisnili, ako bi v njem ne bilo preveč pušic na neko osebo; sej veste, da tak spis grenko sega v zadeto serce. — Prestrojite ga, potem Vam radi vstrežemo. — Vsim g. g. dopisnikom: Priserčna hvala! — Vsim, ki „Tovaršu“ vošijo srečno novo leto: Hvala! Bog vas usliši! — Vsim, ki „Tovaršu“ to in ono očitajo: Hvala za odkritoserčne besede! Vse, kar nam bo mogoče, bomo iz serca radi storili. — G. K. v L.: Imenik „Tovarševih“ naročnikov homo odperli drugo četert leta. — Sl. nar. čit. v I. B.: Prejeli smo 1 gl. 50 kr., „Tov.“ pa velja za celo leto 2 gl. 50 kr. — G. A. Št. v Sl. B.: 1 gl. imate pri založništvu; povejte, kam ga denemo!

Odgovorni vrednik:
Andrej Praprotnik.

Natiskar in založnik:
Jož. Rudolf Milic.

UČITELJSKI T O V A R Š.

List za šolo in dom.

Šesti tečaj.

1866.

Odgovorni vrednik :

Andrej Praprotnik.

učenik v mestni glavni šoli v Ljubljani.

V Ljubljani.

Natisnil in založil Jož. Rudolf Milic.